

сольфеджио могут иметь своего рода тембральную окраску и выполняться с привлечением «живых» инструментов: оркестрового инструментария.

Попытаемся перечислить несколько важных аспектов содержания инструментального сольфеджио:

- сольное, ансамблевое, оркестровое интонирование на инструменте: нетемперированном (или условно темперированном);
- соединение теоретической базы и практических задач курсов сольфеджио и специального инструмента, ансамбля, оркестра;
- выполнение различных форм интонационно-слуховой работы на инструменте;
- активное переосмысление традиционных академических форм интонационно-слуховой работы;
- несомненная опора на академическую традицию классического музыкального образования;
- воспитание высокой исполнительской активности средствами инструментальной (ансамблевой или оркестровой) звучности;
- развитие профессиональных качеств музыкального мышления и музыкального слуха инструментального исполнителя.

Важно подчеркнуть, что два последних тезиса можно рассматривать как комплексную формулировку *цели* инструментального сольфеджио, а основной его *задачей* в подобном смысловом контексте становится *воспитание слуховой активности* обучающихся.

Сольфеджирование на инструменте расширяет академический смысл понятия «сольфеджио», не искажая сущности предмета и не внося противоречий в его практическое назначение. Основные цель и задачи учебной дисциплины сольфеджио решаются непосредственно на уровне *исполнительства*, что максимально приближает предмет сольфеджио к будущей профессиональной деятельности обучающихся. Более того, подобный содержательный контекст данной учебной дисциплины весьма созвучен современной широкой трактовке курса сольфеджио как *комплексной системы формирования активного музыкального мышления* и достаточно гибких механизмов слуха, ориентированных на преодоление всякого рода механистичности и инерционности.

О. Скворцова

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТА-ВОКАЛІСТА

О. Skvortsova

FINE ARTS AS A MEAN OF AESTHETIC EDUCATION OF A STUDENT-VOCALIST

Естетичне виховання є частиною навчально-виховного процесу. Його мета — навчити розуміти і цінувати прекрасне, розвивати художній смак. Естетичне виховання — цілеспрямований процес формування творчо активної особистості, здатної сприймати, відчувати, оцінювати прекрасне і потворне, комічне і трагічне, жити і творити за «законами краси».

Оцінюючи роль естетичного виховання в навчанні студентів музичних вузів, загалом можна стверджувати, що воно сприяє формуванню їх творчого

потенціалу, позитивно впливає на розвиток комплексу особистості з позиції естетичного ідеалу.

Існують різні види мистецтва, що відіграють вирішальну роль у навчанні і вихованні. Це – література, театр, кіно, хореографія, архітектура, декоративне мистецтво та ін. Специфіка кожного виду мистецтва в тому, що воно діє на людину своїми особливими художніми засобами.

У сукупності всі види мистецтва різнобічно розвивають індивідуальність студента-вокаліста. Але особливу роль у цьому процесі відіграє образотворче мистецтво.

Твори образотворчого мистецтва змушують людину бачити життя через образи. Естетична насолода при їх спогляданні виникає в результаті переживання причетності до творчості художників.

Художнє сприйняття картини відбувається спочатку на рівні сюжету, форми й виразних засобів художника, і лише потім особливостей ідейного змісту та сенсу твору мистецтва.

Специфіка навчання студента вокалу базується не тільки на основних навичках звукодобування, постановці дихання, чіткості вимови тексту, засвоєння вокальної техніки, а й на розвитку асоціативно-творчого мислення. Як художник малює пензлем, вокаліст правильним диханням і звукодобуванням повинен малювати ту чи іншу музичну картину, наповнену глибоким образним змістом. Навіть при виконанні вокалізів він мусить відчувати себе художником, тобто «малювати» картину – «пори року», «розбурхане море», «портрет» або «натюрморт». Для успішного розвитку асоціативно-творчого мислення дуже важливо в процесі навчання відвідувати художні галереї, вивчати творчість відомих художників. Саме їхні картини допоможуть розширити світогляд студентів-вокалістів і збагатити їх образне мислення, для втілення задуму творів видатних композиторів різних епох.

Заспівати романс або створити повноцінний цікавий образ оперного персонажу, розкрити його характер можна тільки збагачуючи і розвиваючи інтелект виконавця, для цього важливо, щоб вокаліст познайомився з художньою спадщиною епохи, у якій був створений музичний твір, що він виконує. Саме полотна художників найчастіше яскраво відображають культуру, історичні події, костюми, природу, побут, тобто відтворюють систему естетичних уподобань і моральних цінностей різних часів. Багато художників намагалися зображати і музичні форми. Це виявлялося можливим тому, що в музичній і живописній композиції часто діють подібні закономірності: для живопису, наприклад, так само важливо значення ритму, руху, як для музики – колориту, симетрії. Лінії в образотворчому мистецтві і мелодійні лінії в музиці ідентичні.

Як приклад наведемо роботу над образним змістом романсу С. Рахманінова «Бузок».

Цей шедевр рахманіновської лірики, написаний на вірші К. Бекетової, вперше виконала чудова співачка Н. Забела, муза і дружина великого художника М. Врубеля.

Починаючи роботу над романсом, студент повинен вивчити літературу про творчість С. Рахманінова, прослухати його твори, подивитися картини художників близьких по темі. Знайомлячись з картинами, сюжет яких перегукується зі змістом романсу, необхідно звернути увагу на одне з яскравих

полотен І. Левітана «Білий бузок». Розглядаючи її, свідомість переносить нас у теплий весняний день, ми відчуваємо свіжість запашних грон бузку, аромат яких заповнює простір навколо. Приводять у захват фарби картини, які наповнюють серце любов'ю і красою. Це відчуття навіть спогоди про тихе щастя і любов. Ті ж асоціації викликає і образний зміст романсу С. Рахманінова «Бузок». Отже, виконавцю легше за допомогою голосу передати емоційний настрій і образний зміст романсу, який доповнений емоціями і враженнями від перегляду картини художника.

Взаємозв'язок і взаємовплив образотворчого мистецтва і музики проявляється в стилістичній спільності творів музики і живопису певної епохи, в емоційно-образному спорідненні окремих художніх явищ і в прямому впливі одного мистецтва на інше.

Отже, комплексний підхід до навчання і виховання студентів-вокалістів надає можливості розвинути інтелект виконавця, збагатити його знання і професійні вміння, які потім він зможе успішно застосовувати на практиці, що в свою чергу дає можливість творчій індивідуальності сміливо йти до вершин майстерності.

З. Ластовецька-Соланська

**УКРАЇНСЬКЕ МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО
В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНОГО СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ**

Z. Lastovetska-Solanska

**UKRAINIAN MUSICAL ART IN THE CONTEXT
OF THE GLOBAL SOCIO-CULTURAL SPACE**

Сучасне українське музичне мистецтво, з його тяглістю традицій, характеризується стрімкою динамікою розвитку та заангажованістю у глобальний соціокультурний простір, який характеризується крос-культурними, інтегративними тенденціями та ін.

Завдяки інноваційним стратегіям й активному поширенню соціальних комунікацій, констатується доступ до світових музичних надбань минулого та сьогодення. Інформаційно-комунікаційні технології в контексті глобального соціокультурного простору уможливили широкі шанси для поширення й популяризації національного музичного продукту, адаптації українського композиторсько-виконавського мистецтва та науково-дослідницького дискурсу до потреб сьогодення, аплікації сучасних світових стратегій та моделей соціокультурної діяльності на національний ґрунт.

Водночас, українське музичне мистецтво демонструє суголосся до світових культурних тенденцій в умовах цивілізаційної динаміки, здатність до засвоєння актуальних стратегій та провідних моделей соціокультурної діяльності. У цьому контексті можна навести твердження В. Ю. Степанова, який тлумачить культуру, як своєрідну сферу «людської соціокультурної діяльності, специфічну галузь духовного виробництва, суспільно корисної праці, елемент соціальної інфраструктури в соціокультурному просторі сучасності».

Українське музичне мистецтво, у якому своєрідно закодовані духовні цінності, морально-етичні й естетичні засади нації, «співоча музична ментальність» народу, у вимірі сучасної культури володіє низкою прикмет, які